

[Finansministeren.]

produktionen har slået alle rekorder. Landbruget besætninger er gennem en længere periode blevet udvidet og har nået en størrelse, som giver løfte om stigende produktion fremover. Samtidig har befolkningens forbrug været stigende og er vel i øjeblikket større end nogensinde. Jeg nævner disse ting ikke for at tegne tingene lysere, end de er, men fordi de har en sammenhæng med nedgangen i vor valutastilling, og tillige fordi de gode forhold, som findes indenfor andre områder af økonomien, giver håb om, at vore valutavanskeligheder kan løses — vel at mærke hvis vi nu skrider til handling. Det er tillige med rette fremhævet, at det minus på næsten 100 mill. kr., som i dag angiver nationalbankens valutastilling, ikke er det rette udtryk for vore egentlige valutariske betalingsmuligheder. Vi har fortsat en dollarbeholdning på ca. 650 mill. kr. og trækningsmuligheder overfor den europæiske betalingsunion på ca. 250 mill. kr., således at vi, selvom nationalbankens nettovalutastilling er under nulpunktet, stadig har betalingsmuligheder på godt 900 mill. kr. Der er altså ingen fare for, at vi ikke skulle kunne svare til vore forpligtelser. Men det skal samtidig så stærkt, som det er mig muligt, fremhæves, at det spillerum, som herved er levnet os, er altfor ringe. Dette skyldes de dårlige udsigter for vore udenlandske betalingsforhold i de kommende år, som jeg om lidt skal vende tilbage til, og den store sandsynlighed, der er for, at den europæiske betalingsunion vil blive ophævet til sommer. Dette vil igen betyde, at vor gæld til unionen, der i dag beløber sig til ca. 650 mill. kr., skal tilbagebetales over 3 år, og vi har i dag ingen sikkerhed for kreditmuligheder andre steder efter unionens ophævelse. Vi mærker allerede i dag, hvor meget det tærer på vor valutabeholdning at tilbagebetale gammel gæld — jeg tænker her både på førkrigstidens dollargæld og valutapuklen fra 1946.

Efter regeringens mening er det nu muligt uden på afgørende måde at forringe produktion og beskæftigelse at forbedre vor valutasituation, hvis der kan opnås politisk enighed herom. Venter vi, er det ikke givet, at det kan ske under så gunstige betingelser og med så forholdsvis ringe ofre.

Det er klart, at spørgsmålet om, hvorledes vi har kunnet miste næsten 500 mill. kr. i fremmed valuta på et år, må søges besvaret. Befolkningen har krav på at få oplysning herom, og skal nedgangen standses, må årsagerne, der ligger bagved, fremdrages.

Jeg har bemærket, at man enkelte steder i pressen mener at kunne klare denne side af sagen ved at sige, at det er regeringens skyld, og det er vel også sandsynligt, at noget sådant vil blive hævdet under den kommende forhandling. Der er dog også en række økonomiske forhold, som enten hver for sig eller samlet er fremdraget som den egentlige årsag til valutaforringelsen.

Det hævdes således med stor energi, at årsagen til valutanedgangen er den simple, at man fra statens side har pumpet mange penge ud, og at vi som følge heraf har fået inflation og for stort forbrug af fremmed valuta. Skulle disse påstande være rigtige, måtte pengemængden i samfundet være steget i det sidste års tid. Dette er imidlertid trods de mange påstande herom ikke rigtigt, og jeg har da heller ingen steder set tal, der dokumenterer de fremsatte påstande.

Pengemængden steg i slutningen af sidste år, som den plejer at gøre hen mod årets slutning, og denne gang tillige fordi statens refusionsudbetalinger til kommunerne efter disses ønske blev fremskyndet med 1½ måned. I første halvår af indeværende år faldt pengemængden tilsvarende, og ved udgangen af juni i år var den samlede pengemængde her i landet 2 858 mill. kr., medens den på samme tidspunkt i fjor kun var 19 mill. kr. mindre, d. v. s. der har været en stigning på mindre end 1 pct. I juli måned faldt pengemængden, medens der i august fandt en mindre stigning sted. Heroverfor vil man måske anføre, at finansministeriets træk på nationalbanken i løbet af august måned har udgjort omkring 170 mill. kr., men et sådant træk midt i et kvartal er ikke usædvanligt i forholdet mellem stat og nationalbank, da skatteindbetalingerne først indgår i kvartalets sidste måned. Som eksempel kan jeg nævne, at i februar 1953 trak staten over 200 mill. kr. på nationalbanken, og i slutningen af 1951 skyldte staten banken mere end 400 mill. kr. på den løbende konto.

Fra mange hold er tillige givet udtryk